

Valkestraat

De gevelsteen *De Vergulde Coorenmaat* heeft oorspronkelijk in de muur van Valkestraat 6 gezeten. Dat huis is echter al heel lang geleden gesloopt en de gevelsteen is terecht gekomen bij het Teylers Museum. Daar is het door de Stichting Geveltekens Vereniging Haarlem (SGVH) herontdekt. Dat gebeurde in het kader van de werkzaamheden rond de restauratie van het Fundatiehuis van Teylers en de gevelstenen van Damstraat 23 en 25. Van het één kwam het ander en uiteindelijk kreeg de SGVH de steen om deze te restaureren en te herplaatsen op een plek zo dicht mogelijk bij haar oorsprong op Valkestraat 6. Dit is de oude stenen muur geworden van het Teylers Hofje en dan aan de kant van Valkestraat zodat iedereen hem goed kan bekijken.

In 2023 werd de steen tegenover nummer 25 daadwerkelijk geplaatst. Je ziet op de steen een korenmeter met een Bierpul in zijn hand leunend op zijn korenschop.

Even een slok en daarna zijn vergulde korenmaat volscheppen om deze vervolgens af te romen met de strijkstok voor de juiste maat. De uitdrukking *aan de strijkstok blijven hangen* komt van deze handeling en verwijst naar oneerlijk meten. De tekst op de steen geeft daarbij ook te denken:

HOUT MAET WANT HET IS EEN WIS MAN DIE MAET HOUDEN CAN

Om allerlei kwalijke handelingen te voorkomen moest de korenmeter een beëdigd ambtenaar zijn en zijn korenmaat deugdelijk geijkt.

Bijzonderheden zijn ook te vinden in het boek Gevelstenen van Haarlem geschreven door Peter van Graafeiland en Theo Bottelier. Peter van Graafeiland is bezig een nieuwe uitgebreidere versie voor te bereiden.

Bron: Wikipedia (CC-BY-SA Licentie)
Noord Hollands Archief

De Vergulde Coorenmaat

Deze oude gevelsteen heeft zijn thuis in het stadsdeel Bakenes. Waar komt de naam Bakenes eigenlijk vandaan? Als je het weet, is het logisch. Bakenes betekent namelijk een vooruitstekend stuk land (landtong) in het water; het Spaarne. Op deze landtong zou een baken ten behoeve van de schepen hebben gestaan. Voeg het één samen met het ander en je hebt Bakenes.

De naam Bakenes is al heel erg oud. Al rond het jaar 1000 wordt het genoemd. Vooral vroeger was het Spaarne van grote strategische betekenis als gemakkelijke toegangsweg van en naar het noorden. Als waterweg werd zij door de graven van Holland gebruikt om de eigenzinnige Kennemers en Westfriezen onder de duim te houden. Haarlem was toentertijd dan ook vooral een versterkte nederzetting die onderdak bood aan de graaf en zijn ridders. Aan het begin van de 14de eeuw werd Bakenes binnen de stadsgrenzen opgenomen.

Ook de naam Valkestraat heeft een geschiedenis. Een veronderstelling is dat deze naam komt uit de tijd dat op Bakenes nog een grafelijke nederzetting (vroomhof) aanwezig was en dat de benaming Valkestraat verwees naar de valkenjacht.

